

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci řízení o odstranění potrubí

Ve zprávě o šetření ze dne 11. 12. 2024 jsem uvedl, že odbor životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje (KrÚ OŽP) i odbor životního prostředí Městského úřadu Moravský Krumlov (vodoprávní úřad) pochybily v souvislosti s řízením o odstranění vodního díla – potrubí propojujícího Anonymizovaný potok s mlýnským náhonem v k.ú. Tulešice.

Vyzval jsem proto šetřené úřady, aby se ke zprávě vyjádřily a seznámily mě s opatřeními k nápravě, která přijaly.

A. Vyhodnocení vyjádření úřadů a navržená opatření k nápravě

Vodoprávní úřad uznal svá pochybení, avšak nepřijal žádné konkrétní opatření k nápravě. KrÚ OŽP neuznal svá pochybení a nepřijal žádné konkrétní opatření k nápravě. Vydávám proto závěrečné stanovisko.¹

Vodoprávnímu úřadu a KrÚ OŽP navrhuji, aby přijaly tato opatření k nápravě a aby:

- (A) nastalou nežádoucí situaci začaly řešit postupem podle § 110 odst. 1 vodního zákona² nebo postupem podle § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona,³
- (B) spolu vzájemně spolupracovaly za účelem efektivního vyřešení nastalé situace.

B. Odůvodnění

Postupně shrnu jednotlivé závěry ze zprávy o šetření, pak obsah vyjádření šetřených úřadů a nakonec připojím své závěrečné hodnocení jejich postupu.

B.1 Rozhodnutí KrÚ OŽP ze dne 9. 12. 2021

B.1.1 Závěr šetření

Ve zprávě o šetření jsem shrnul, že se KrÚ OŽP dopustil pochybení, jelikož odůvodnění jeho rozhodnutí⁴ ze dne 9. 12. 2021 bylo rozporné s výrokem rozhodnutí. Rozhodnutí však s ohledem na zákonné lhůty nelze zrušit.

B.1.2 Vyjádření KrÚ OŽP

KrÚ OŽP se ke zprávě o šetření vyjádřil prostřednictvím ředitele krajského úřadu. Trvá na tom, že řízení o odstranění stavby potrubí vedené vůči městysi Vémyslice, který není vlastníkem stavby, musel vodoprávní úřad ukončit rozhodnutím o nenařízení odstranění stavby. Podle něj nemohl řízení zastavit. Uvedl, že vodoprávní úřad ve svém rozhodnutí deklaroval, že městysi Vémyslice nelze nařídit odstranění stavby. Důvodem

1 Podle § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí. Právní předpisy jsou dostupné na www.zakonyprolidi.cz.

2 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

3 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

4 Rozhodnutí ze dne 9. 12. 2021, č. j. JMK 171153/2021.

pro nenařízení odstranění stavby ale nebyl zánik pochybností o její oprávněnosti.⁵ Příčinou bylo to, že vlastníkem potrubí není městys Vémyslice.

KrÚ OŽP shrnul, že v dané věci vznikla překážka věci rozhodnuté pouze vůči městysi Vémyslice. Vůči ostatním osobám překážka věci rozhodnuté nevznikla.

Kromě KrÚ OŽP se k závěrům mojí zprávy o šetření vyjádřil i ředitel krajského úřadu a odbor krajský stavební úřad Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Souhlasili se mnou, že v dané věci vznikla překážka věci rozhodnuté, i když vodoprávní úřad vedl řízení o odstranění stavby vůči městysi Vémyslice, který nebyl vlastníkem potrubí.

B.1.3 Závěrečné hodnocení

Na úvod bych se chtěl vyjádřit k námitce KrÚ OŽP, která se týkala postupu vodoprávního úřadu v řízení o odstranění stavby potrubí. Nesouhlasím s názorem KrÚ OŽP, že důvodem pro nenařízení odstranění stavby nebyl zánik pochybností o její legálnosti. Z rozhodnutí vodoprávního úřadu ze dne 12. 8. 2021 podle mě vyplývá pravý opak. Vodoprávní úřad rozhodl o nenařízení odstranění potrubí právě proto, že podle něj nešlo prokázat, že jde skutečně o nepovolenou stavbu.

Dále bych chtěl zdůraznit, že ve zprávě o šetření jsem nenapsal, že vodoprávní úřad měl řízení o odstranění stavby zastavit. Z judikatury vyplývá, že pokud nelze prokázat, že je stavba nepovolená, musí úřad rozhodnout meritorně (tj. rozhodnout o nenařízení odstranění stavby), nikoli procesně (tj. rozhodnout o zastavení řízení).⁶ Vodoprávnímu úřadu tedy nevytýkám, že řízení nezastavil.

Pokud jde o jádro věci – tj. zda v daném případě vznikla překážka věci rozhodnuté, uvádím následující. Jsem si vědom toho, že daná otázka je složitá. Svědčí o tom i rozdílné názory výše zmíněných dvou odborů krajského úřadu. Navíc i správní soudy se k podobným případům vyjadřují odlišně.

Přesto nadále setrvávám na svých závěrech uvedených ve zprávě o šetření. V ní jsem na podporu svých tvrzení odkázal i na usnesení Krajského soudu v Brně.⁷ Toto usnesení však Nejvyšší správní soud v únoru 2025 zrušil.⁸ Podle jeho názoru rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby nezakládá překážku věci rozhodnuté. Soud stručně argumentoval zejména tím, že rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby zjevně nepřiznává žádné právo ani neukládá žádnou povinnost. Nejsou tedy splněny předpoklady pro vznik překážky věci rozhodnuté podle § 48 odst. 2 správního řádu.⁹

S názorem Nejvyššího správního soudu nesouhlasím. Mám za to, že svůj názor přesvědčivě neodůvodnil. Domnívám se, že zejména dostatečně nezohlednil ochranu

5 Pozn. KrÚ OŽP měl patrně na mysli pochybnosti o „legálnosti“ stavby.

6 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2011, č. j. 5 As 30/2011-93, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2017, č. j. 46 A 67/2015-39; rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz.

7 Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2024, č. j. 30 A 56/2024-27.

8 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2025, č. j. 9 As 196/2024-42.

9 Podle § 48 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, platí, že přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.

práv vlastníků stavby, ke které už úřad v minulosti vydal pravomocné rozhodnutí o nenařízení jejího odstranění. Takovým vlastníkům je potřeba zajistit právní jistotu, že jejich stavba může nadále existovat. Podle mého názoru je nevhodné, aby úřady mohly znovu rozhodovat o dalším osudu stavby. Proto se přikláním k tomu, že rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby zakládá překážku věci rozhodnuté.

Dodávám však, že mi nejsou známy podrobnosti kauzy, ke které se vztahují zmíněné rozsudky. Bližší informace může mít Krajský úřad Jihomoravského kraje (patrně krajský stavební úřad), který se případem zabýval. Krajský úřad tedy může posoudit, zda lze rozsudek Nejvyššího správního soudu využít i v nyní řešeném případě.

Shrnuji, že nadále trvám na svých závěrech uvedených ve zprávě o šetření. Vzhledem ke zmíněnému rozsudku Nejvyššího správního soudu беру na vědomí, že KrÚ OŽP se mnou nesouhlasí v otázce vzniku překážky věci rozhodnuté. Přesto však očekávám, že KrÚ OŽP v dané kauze přijme opatření k nápravě, která popisují v části B.2 tohoto závěrečného stanoviska.

B.2 Namítaná nečinnost vodoprávního úřadu a další možnosti řešení kauzy

B.2.1 Závěr šetření

Ve zprávě o šetření jsem dospěl k závěru, že vodoprávní úřad není nečinný v řízení o odstranění stavby potrubí, jelikož další řízení o odstranění nepovolené stavby podle § 250 odst. 1 písm. b) nového stavebního zákona nelze vést z důvodu překážky věci rozhodnuté. Dospěl jsem však k tomu, že Městský úřad Moravský Krumlov má k dispozici jiné nástroje, kterými by mohl zabránit dalším negativním dopadům užívání stavby potrubí na okolí.

B.2.2 Vyjádření vodoprávního úřadu

Vodoprávní úřad mi v lednu 2025 sdělil, že se ztotožňuje s mými závěry ze zprávy o šetření. Souhlasí s tím, že v dané věci vznikla překážka věci rozhodnuté a nelze vést další řízení o odstranění nepovolené stavby.¹⁰

K mým návrhům, jak nastalý problém do budoucna napravit, sdělil následující. KrÚ OŽP nyní vede řízení o nakládání s vodami¹¹ a přestupkové řízení o neoprávněném odběru vody z potoka. Pokud v přestupovém řízení skutečně zjistí, že vlastníci potrubí neoprávněně odebírají vodu, může se tím dle vodoprávního úřadu celá kauza vyřešit. Do té doby podle něj není vhodné zahajovat další správní řízení. Až pokud se věc nevyřeší v přestupkovém řízení, je vodoprávní úřad připraven postupovat podle § 110 odst. 1 vodního zákona (k tomu blíže viz část C.3 zprávy o šetření).

V dubnu 2025 mi vodoprávní úřad sdělil, že v daném případě nečiní žádné další kroky a nadále čeká na výsledek přestupkového řízení, které vede KrÚ OŽP.

¹⁰ Podle § 250 odst. 1 písm. b) nového stavebního zákona.

¹¹ Pozn. z vyjádření od KrÚ OŽP vyplývá, že vede pouze přestupkové řízení, nikoli řízení o povolení nakládání s vodami.

B.2.3 Vyjádření KrÚ OŽP

K mým návrhům, jak nastalý problém do budoucna napravit, mi **KrÚ OŽP** v lednu 2025 sdělil, že vede přestupkové řízení ohledně neoprávněného odběru vody. Vyrozuměl jsem, že je připraven vést řízení o uložení opatření k nápravě podle § 110 odst. 1 vodního zákona, pokud ho vodoprávní úřad bude informovat o podjatosti úředních osob. Ke kontrole dodržování vodního zákona a k ukládání opatření k nápravě je však primárně příslušný vodoprávní úřad. KrÚ OŽP je připraven poskytnout vodoprávnímu úřadu metodickou pomoc.

Z lednového vyjádření dále vyplývá, že **krajský stavební úřad** souhlasí s mým návrhem, že by věc šlo případně řešit v řízení o odstranění stavby podle § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona (blíže viz část C.3 zprávy o šetření). K vedení tohoto řízení je však příslušný stavební úřad Městského úřadu Moravský Krumlov. Krajský stavební úřad je v případě potřeby připraven poskytnout mu metodickou pomoc.

V květnu 2025 mi KrÚ OŽP sdělil, že dne 4. 4. 2025 uložil vlastníkům potrubí pokutu za přestupek neoprávněného odběru vody z potoka. Vlastníci potrubí se proti tomu odvolali. Rozhodnutí o pokutě není pravomocné. Až bude přestupkové řízení pravomocně ukončeno, provede KrÚ OŽP vodoprávní dozor podle § 110 vodního zákona, aby prověřil, zda protiprávní stav nadále trvá. Pokud tomu tak bude, předá informaci krajskému stavebnímu úřadu k dalšímu postupu. Případná opatření k nápravě týkající se nakládání s vodami prostřednictvím vodního díla se totiž provádí úpravou stavby.

B.2.4 Závěrečné hodnocení

Na základě vyjádření úřadů lze shrnout následující. Úřady v zásadě souhlasí s mými dvěma návrhy,¹² jak do budoucna zabránit nežádoucímu užívání potrubí. **Mnou navržené postupy k nápravě však dosud nevyužily.** Vodoprávní úřad očekává, že se problém vyřeší pravomocným uložením pokuty vlastníkům potrubí. Do té doby patrně nehodlá činit žádné kroky k nápravě. KrÚ OŽP věc řešil v přestupkovém řízení, které však není pravomocně ukončeno. Až po pravomocném skončení přestupkového řízení plánuje provést další kroky.

Postup šetřených úřadů při řešení nastalé nežádoucí situace považuji za nedostatečný. Z jejich vyjádření mi není zcela jasné, jak úřady vidí svoje další kroky, co například krajský úřad myslí opatřeními, která se provádějí úpravou stavby a jak úřady vnímají svoji působnost v tomto konkrétním případě. Jejich postup na mě dělá dojem, že počítají s tím, že se problém sám nějak vyřeší.

K tomu, aby se problém vyřešil, je však zapotřebí **aktivní přístup úřadů**. Podle mého názoru nestačí vlastníkům potrubí uložit pokutu v přestupkovém řízení. Pokuta je totiž nemusí přimět k tomu, aby upustili od svého nezákonného jednání (tj. aby přestali

¹² Tj. uložit opatření k nápravě podle § 110 odst. 1 vodního zákona nebo nařídít odstranění stavby podle § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona.

neoprávněně odebírat vodu z potoka). Na vlastníky potrubí je potřeba působit i dalšími dostupnými nástroji práva.

Domnívám se, že právní předpisy nabízejí alespoň dvě cesty, kterými je možné do budoucna zabránit nežádoucímu užívání potrubí. **Na úřady (nyní zejména na Městský úřad Moravský Krumlov) apeluji, aby využily** buď postup podle § 110 odst. 1 vodního zákona, nebo postup podle § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona. Těmito postupy je, podle mého názoru, možné dosáhnout zaslepení potrubí či jeho odstranění.

Jak už jsem uvedl ve zprávě o šetření, k vedení výše zmíněných řízení je primárně příslušný Městský úřad Moravský Krumlov (jeho vodoprávní a stavební úřad). Domnívám se, že v tomto směru se mnou souhlasí jak KrÚ OŽP, tak krajský stavební úřad. Jsem si vědom toho, že v daných řízeních se zaměstnanci Městského úřadu Moravský Krumlov mohou cítit podjatí kvůli své vazbě na stěžovatelovu manželku, která je zaměstnankyní vodoprávního úřadu. Při **řešení případné podjatosti úředních osob** však Městský úřad Moravský Krumlov musí postupovat podle pravidel správního řádu.¹³

Pokud Krajský úřad Jihomoravského kraje převezme vedení dalšího prvostupňového řízení, ať již podle vodního zákona, či nového stavebního zákona, apeluji na něj, aby v řízení řádně využíval svých pravomocí.

Dodávám, že pro efektivní vyřešení nastalé situace považuji za stěžejní, aby spolu úřady (tj. příslušné odbory Městského úřadu Moravský Krumlov a Krajského úřadu Jihomoravského kraje) **vzájemně spolupracovaly a informovaly se o svých krocích**.¹⁴

B.3 Postup vodoprávního úřadu při vyřízení žádostí stěžovatele o pokračování v řízení

B.3.1 Závěr šetření

Ve zprávě o šetření jsem dospěl k závěru, že vodoprávní úřad postupoval v rozporu s principy dobré správy, když stěžovatele nevyrozuměl o způsobu vyřízení jeho podnětu ze dne 23. 8. 2023.

B.3.2 Vyjádření vodoprávního úřadu

Vodoprávní úřad mi sdělil, že se ztotožňuje s mými závěry ze zprávy o šetření. Blíže se však nevyjádřil ke svému pochybení, které spočívalo v tom, že stěžovateli neodpověděl na jeho podnět ze dne 23. 8. 2023.

B.3.3 Závěrečné hodnocení

Stěžovatel ve svém podnětu ze dne 23. 8. 2023 vyzval vodoprávní úřad k tomu, aby pokračoval v řízení o odstranění potrubí. Vodoprávní úřad mu na podnět neodpověděl, a to ani po vydání méj zprávy o šetření, kde jsem shrnul pochybení vodoprávního úřadu.

¹³ Podle § 14 odst. 4 a 5 správního řádu.

¹⁴ Podle § 8 správního řádu.

Z mojí zprávy o šetření však vyplývá, že vodoprávní úřad v srpnu 2023 nevedl a zároveň ani nemohl vést žádné řízení o odstranění nepovolené stavby potrubí. Stěžovatel již fakticky získal potřebné informace, které souvisely s jeho podnětem ze dne 23. 8. 2023. Vzhledem k tomu považuji za nadbytečné, aby vodoprávní úřad nyní dodatečně odpověděl stěžovateli na jeho podnět. **Přijímám, že vodoprávní úřad v této konkrétní záležitosti nepřijal žádné opatření k nápravě.** Avšak apeluji na něj, aby se do budoucna vyvaroval tohoto nesprávného postupu při vyřizování podnětů.

C. Výzva ke zjednání nápravy

Závěrečné stanovisko zasílám stěžovateli, starostovi města Moravský Krumlov a řediteli Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Šetřené úřady žádám, aby mi do **30 dnů** od jeho doručení sdělily, zda provedly navržená opatření k nápravě.¹⁵

Pokud šetřené úřady nepřijmou navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, vyrozumím jejich nadřízený úřad.¹⁶ Také mohu případ zveřejnit (včetně jmen osob oprávněných jednat jménem šetřených úřadů).¹⁷

Brno 27. srpna 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

15 Podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

16 Podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

17 Podle § 20 odst. 2 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.